

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά μαθήματα ΠΠ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ: ΗΡΟΔΟΤΟΣ

Διάλεξη 6

Η Μεταπολίτευση των Αθηνών: από τους Πεισιστρατίδες στους Αλκμεωνίδες (μέρος γ') (Ε 73-78) – Γενεαλογία ελληνικού έθνους (Α 56-58)

Νικόλαος Γ. Χαραλαμπόπουλος
Τμήμα Φιλολογίας

Σκοποί ενότητας

Βασικός σκοπός της έκτης διάλεξης είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές πώς ολοκληρώθηκε η μεταπολίτευση των Αθηνών από τους Πεισιστρατίδες στους Αλκμεωνίδες (μέρος γ'). Επίσης, επιδιώκεται η παρουσίαση της γενεαλογίας του ελληνικού έθνους.

Περιεχόμενα ενότητας

Ηροδότου *Ιστορίαι*:

- Η Μεταπολίτευση των Αθηνών: από τους Πεισιστρατίδες στους Αλκμεωνίδες (μέρος γ') (E 73-78).
- Γενεαλογία ελληνικού έθνους (A 56-58).

Περιγραφή ενότητας

Η έκτη διάλεξη πραγματεύεται την ολοκλήρωση της αφήγησης αναφορικά με την πολιτειακή μεταβολή των Αθηνών από την τυραννίδα στη δημοκρατία. Στο μάθημα μεταξύ άλλων εξετάζεται η διαμάχη Κλεισθένους-Ισαγόρα, οι μεταρρυθμίσεις του Κλεισθένους, η εμπλοκή των Σπαρτιατών στη διαμάχη Κλεισθένους-Ισαγόρα, η εξουσία του Κλεισθένους, η ανατροπή του Ισαγόρα από την εξουσία και η επάνοδος του Κλεισθένους. Η διάλεξη ολοκληρώνεται με την παρουσίαση της γενεαλογίας του ελληνικού έθνους, όπως αποτυπώνεται στο ηροδότειο κείμενο.

Ερμηνευτικά σχόλια

Οι Αθηναίοι απεσταλμένοι στις Σάρδεις δίνουν γην και ύδωρ και θεωρούνται υποτελείς του Δαρείου· δηλ. βάσει του «διεθνούς δικαίου» της εποχής, όταν αποβιβάζονταν στον Μαραθώνα οι Πέρσες, δεν εισέβαλαν σε εχθρική χώρα αλλά τιμωρούσαν υποτελή τους που είχε αποστατήσει.

Ερμηνευτικά σχόλια

Οι τέσσερις εισβολές της Σπάρτης και των Πελοποννησίων στην Αττική ως καταλύτης στην πολιτειακή ιστορία των Αθηνών: δύο εναντίον (εποχή Κόδρου, εισβολή Κλεομένους στην Ελευσίνα) και δύο υπέρ (αποτυχημένη και επιτυχημένη απόπειρα εκδίωξης των Πεισιστρατιδών) του δήμου των Αθηναίων.

Ερμηνευτικά σχόλια

Ο Ηρόδοτος αποσιωπά μια πέμπτη εισβολή, όταν ο Κλεομένης υπεστήριξε τον Ισαγόρα και εξεδίωξε τον Κλεισθένη· η αποσιώπηση αυτή σχετικοποιεί την έννοια της εχθρικής εισβολής η οποία καθαγιάζεται ή δαιμονοποιείται εάν συμβάλλει ή όχι στην εδραίωση του νικητήριου καθεστώτος.

Ερμηνευτικά σχόλια

Οι αρχαίοι Δωριείς έθνος ελληνικό, μετακινούμενο, οι αρχαίοι Ίωνες έθνος πελασγικό, αυτόχθον· οι νεώτεροι Δωριείς και Ίωνες ονομάζονται Έλληνες και έχουν αφομοιώσει τους Πελασγούς

Ηροδότου Ιστορίαι (αρχαίο κείμενο)

Η Μεταπολίτευση των Αθηνών: από τους Πεισιστρατίδες στους

Αλκμεωνίδες (μέρος γ') (E 73-78)

Γενεαλογία ελληνικού έθνους (A 56-58)

Ἡ Μεταπολίτευση τῶν Ἀθηνῶν: ἀπὸ τοὺς Πεισιστρατίδες στους Ἀλκμεωνίδες (μέρος γ') (E 73.1)

(73.1) Ἀθηναῖοι δὲ μετὰ ταῦτα Κλεισθένα καὶ τὰ ἑπτακόσια
ἐπίστια τὰ διωχθέντα ὑπὸ Κλεομένεος μεταπεμφάμενοι
πέμπουσι ἀγγέλους ἐς Σάρδεις, συμμαχίην βουλόμενοι
ποιήσασθαι πρὸς Πέρσας· ἠπιστέατο γὰρ σφίσι [πρὸς]
Λακεδαιμονίους τε καὶ Κλεομένεα ἐκπεπολεμῶσθαι.

Ἡ Μεταπολίτευση τῶν Ἀθηνῶν: ἀπὸ τοὺς Πεισιστρατίδες στους Ἀλκμεωνίδες (μέρος γ') (E 73.2)

(73.2) Ἀπικομένων δὲ τῶν ἀγγέλων ἐς τὰς Σάρδις καὶ λεγόντων τὰ ἐντεταλμένα Ἀρταφρένης ὁ Ὑστάσπεος Σαρδίων ὑπαρχος ἐπειρώτα τίνες ἐόντες ἄνθρωποι καὶ κῆ γῆς οἰκημένοι δεοῖατο Περσέων σύμμαχοι γενέσθαι· πυθόμενος δὲ πρὸς τῶν ἀγγέλων ἀπεκορύφου σφι τάδε· εἰ μὲν δίδουσι βασιλείῃ Δαρείῳ Ἀθηναῖοι γῆν τε καὶ ὕδωρ, ὁ δὲ συμμαχίην σφι συνετίθετο, εἰ δὲ μὴ δίδουσι, ἀπαλλάσσεσθαι αὐτοὺς ἐκέλευε.

Η Μεταπολίτευση των Αθηνών: από τους Πεισιστρατίδες στους Αλκμεωνίδες (μέρος γ') (Ε 73.3)

(73.3) Οί δὲ ἄγγελοι ἐπὶ σφέων αὐτῶν βαλόμενοι δίδοναι ἔφασαν,
βουλόμενοι τὴν συμμαχίην ποιήσασθαι. Οὔτοι μὲν δὴ
ἀπελθόντες ἐς τὴν ἑωυτῶν αἰτίας μεγάλας εἶχον.

Ἡ Μεταπολίτευση τῶν Ἀθηνῶν: ἀπὸ τοὺς Πεισιστρατίδες στους Ἀλκμεωνίδες (μέρος γ') (Ε 74)

(74) Κλεομένης δὲ ἐπιστάμενος περιβρῖσθαι ἔπεσι καὶ ἔργοισι ὑπ' Ἀθηναίων συνέλεγε ἐκ πάσης Πελοποννήσου στρατόν, οὐ φράζων ἐς τὸ συλλέγει, τείσασθαι τε ἐθέλων τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων καὶ Ἰσαγόρην βουλόμενος τύραννον καταστήσαι· συνεξῆλθε γάρ οἱ οὗτος ἐκ τῆς ἀκροπόλιος. Κλεομένης τε δὴ στόλῳ μεγάλῳ ἐσέβαλε ἐς Ἐλευσίνα καὶ οἱ Βοιωτοὶ ἀπὸ συνθήματος Οἰνόην αἰρέουσι καὶ Ὑσιάς, δήμους τοὺς ἐσχάτους τῆς Ἀττικῆς, Χαλκιδέες τε ἐπὶ τὰ ἕτερα ἐσίνοντο ἐπιόντες χώρους τῆς Ἀττικῆς. Ἀθηναῖοι δέ, καίπερ ἀμφιβολίῃ ἐχόμενοι, Βοιωτῶν μὲν καὶ Χαλκιδέων ἐσύστερον ἔμελλον μνήμην ποιήσεσθαι, Πελοποννησίοισι δὲ ἐοῦσι ἐν Ἐλευσίνι ἀντία ἔθεντο τὰ ὄπλα.

Ἡ Μεταπολίτευση τῶν Ἀθηνῶν: ἀπὸ τοὺς Πεισιστρατίδες στους Ἀλκμεωνίδες (μέρος γ') (Ε 75)

(75.1) Μελλόντων δὲ συνάψειν τὰ στρατόπεδα ἐς μάχην, Κορίνθιοι μὲν
πρῶτοι σφίσι αὐτοῖσι δόντες λόγον ὡς οὐ ποίεοιεν δίκαια μετεβάλλοντό
τε καὶ ἀπαλλάσσοντο, μετὰ δὲ Δημάρητος ὁ Ἀρίστωνος, ἐὼν καὶ οὗτος
βασιλεὺς Σπαρτητέων καὶ συνεξαγαγῶν τε τὴν στρατιὴν ἐκ
Λακεδαίμονος καὶ οὐκ ἐὼν διάφορος ἐν τῷ πρόσθε χρόνῳ
Κλεομένει. (75.2) ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς διχοστασίης ἐτέθη νόμος ἐν Σπάρτῃ
μὴ ἐξεῖναι ἔπεσθαι ἀμφοτέρους τοὺς βασιλέας ἐξιούσης στρατιῆς· τέως
γὰρ ἀμφοτέροι εἶποντο. (75.3) Τότε δὴ ἐν τῇ Ἐλευσῖνι ὄρῶντες οἱ λοιποὶ
τῶν συμμάχων τοὺς τε βασιλέας τῶν Λακεδαιμονίων οὐκ
ὁμολογέοντας καὶ Κορινθίους ἐκλιπόντας τὴν τάξιν, οἶχοντο καὶ αὐτοὶ
ἀπαλλασσόμενοι,

Ἡ Μεταπολίτευση τῶν Ἀθηνῶν: ἀπὸ τοὺς Πεισιστρατίδες στοὺς Ἀλκμεωνίδες (μέρος γ') (Ε 76)

(76) τέταρτον δὴ τοῦτο ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἀπικόμενοι Δωριέες, δίσ τε ἐπὶ πολέμῳ ἐσβαλόντες καὶ δὲ ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ πλήθους τοῦ Ἀθηναίων, πρῶτον μὲν ὅτε καὶ Μέγαρα κατοίκισαν· οὗτος ὁ στόλος ἐπὶ Κόδρου βασιλεύοντος Ἀθηναίων ὀρθῶς ἂν καλέοιτο· δεύτερον δὲ καὶ τρίτον ὅτε ἐπὶ Πεισιστρατιδέων ἐξέλασιν ὀρμηθέντες ἐκ Σπάρτης ἀπίκοντο, τέταρτον δὲ τότε ὅτε ἐς Ἐλευσίνα Κλεομένης ἄγων Πελοποννησίους ἐσέβαλε. οὕτω τέταρτον τότε Δωριέες ἐσέβαλον ἐς Ἀθήνας.

Ἡ Μεταπολίτευση τῶν Ἀθηνῶν: ἀπὸ τοὺς Πεισιστρατίδες στους Ἀλκμεωνίδες (μέρος γ') (E 77.1)

(77.1) διαλυθέντος ὧν τοῦ στόλου τούτου ἀκλεῶς, ἐνθαῦτα
Ἀθηναῖοι τίνυσθαι βουλόμενοι πρῶτα στρατηίην ποιεῦνται ἐπὶ
Χαλκιδέας. Βοιωτοὶ δὲ τοῖσι Χαλκιδεῦσι βοηθέουσι ἐπὶ τὸν
Εὐριπον. Ἀθηναίοισι δὲ ἰδοῦσι τοὺς Βοιωτοὺς ἔδοξε πρότερον
τοῖσι Βοιωτοῖσι ἢ τοῖσι Χαλκιδεῦσι ἐπιχειρῆειν.

Ἡ Μεταπολίτευση τῶν Ἀθηνῶν: ἀπὸ τοὺς Πεισιστρατίδες στους Ἀλκμεωνίδες (μέρος γ') (Ε 77.2)

(77.2) Συμβάλλουσί τε δὴ τοῖσι Βοιωτοῖσι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ πολλῶν ἐκράτησαν, κάρτα δὲ πολλοὺς φονεύσαντες ἑπτακοσίους αὐτῶν ἐζώγησαν. τῆς δὲ αὐτῆς ταύτης ἡμέρης οἱ Ἀθηναῖοι διαβάντες ἐς τὴν Εὐβοίαν συμβάλλουσι καὶ τοῖσι Χαλκιδεῦσι, νικήσαντες δὲ καὶ τούτους τετρακισχιλίους κληρούχους ἐπὶ τῶν ἵπποβοτέων τῆς χώρας λείπουσι. οἱ δὲ ἵπποβόται ἐκαλέοντο οἱ παχέες τῶν Χαλκιδέων.

Ἡ Μεταπολίτευση τῶν Ἀθηνῶν: ἀπὸ τοὺς Πεισιστρατίδες στους Ἀλκμεωνίδες (μέρος γ') (E 77.3)

(77.3) ὅσους δὲ καὶ τούτων ἐζώγησαν, ἅμα τοῖσι Βοιωτῶν
ἐζωγημένοισι εἶχον ἐν φυλακῇ ἐς πέδας δήσαντες· χρόνῳ δὲ
ἔλυσαν σφέας δίμνεως ἀποτιμησάμενοι. τὰς δὲ πέδας αὐτῶν, ἐν
τῆσι ἐδεδέεατο, ἀνεκρέμασαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν· αἶ περ ἔτι καὶ ἐς
ἐμὲ ἦσαν περιεοῦσαι, κρεμάμεναι ἐκ τειχέων περιπεφλευσμένων
πυρὶ ὑπὸ τοῦ Μήδου, ἀντίον δὲ τοῦ μεγάρου τοῦ πρὸς ἐσπέρην
τετραμμένου

Ἡ Μεταπολίτευση τῶν Ἀθηνῶν: ἀπὸ τοὺς Πεισιστρατίδες στους Ἀλκμεωνίδες (μέρος γ') (E 77.4)

(77.4) αἱ τῶν λύτρων τὴν δεκάτην ἀνέθηκαν ποιησάμενοι
τέθριππον χάλκεον· τὸ δὲ ἀριστερῆς χειρὸς ἔστηκε πρῶτον
ἐσιόντι ἐς τὰ προπύλαια τὰ ἐν τῇ ἀκροπόλει· ἐπιγέγραπται δὲ οἱ
τάδε.

*ἔθνεα Βοιωτῶν καὶ Χαλκιδέων δαμάσαντες
παῖδες Ἀθηναίων ἔργμασιν ἐν πολέμου,
δεσμῶ ἐν ἀχλυόεντι σιδηρέῳ ἔσβεσαν ὕβριν·
τῶν ἵππους δεκάτην Παλλάδι τάσδ' ἔθεσαν.*

Η Μεταπολίτευση των Αθηνών: από τους Πεισιστρατίδες στους Αλκμεωνίδες (μέρος γ') (Ε 78)

(78) Ἀθηναῖοι μὲν νυν ἠϋξήντο. δηλοῖ δὲ οὐ κατ' ἓν μόνον ἀλλὰ πανταχῆ ἢ ἰσηγορίη ὡς ἔστι χρῆμα σπουδαῖον, εἰ καὶ Ἀθηναῖοι τυραννεύομενοι μὲν οὐδαμῶν τῶν σφέας περιοικεόντων ἦσαν τὰ πολέμια ἀμείνους, ἀπαλλαχθέντες δὲ τυράννων μακροῦ πρώτοι ἐγένοντο. δηλοῖ ὧν ταῦτα ὅτι κατεχόμενοι μὲν ἐθελοκάκεον ὡς δεσπότη ἐργαζόμενοι, ἐλευθερωθέντων δὲ αὐτὸς ἕκαστος ἐωυτῷ προεθυμέετο κατεργάζεσθαι.

Γενεαλογία ελληνικού έθνους (A 56.1-2)

(56.1) τούτοισι έλθοῦσι τοῖσι ἔπεσι ό Κροῖσος πολλόν τι μάλιστα πάντων ἦσθη, ἐλπίζων ἡμίονον οὐδαμὰ ἀντ' ἀνδρός βασιλεύσειν Μήδων, οὐδ' ὧν αὐτός οὐδέ οἱ ἐξ αὐτοῦ παύσεσθαι κοτὲ τῆς ἀρχῆς. μετὰ δὲ ταῦτα ἐφρόντιζε ἱστορέων τοὺς ἀν' Ἑλλήνων δυνατωτάτους ἐόντας προσκτήσαιο φίλους, (56.2) ἱστορέων δὲ εὗρισκε Λακεδαιμονίους καὶ Ἀθηναίους προέχοντας τοὺς μὲν τοῦ Δωρικοῦ γένεος τοὺς δὲ τοῦ Ἴωνικοῦ. ταῦτα γὰρ ἦν τὰ προκεκριμένα, ἐόντα τὸ ἀρχαῖον τὸ μὲν Πελασγικὸν τὸ δὲ Ἑλληνικὸν ἔθνος. καὶ τὸ μὲν οὐδαμῆ κω ἐξεχώρησε, τὸ δὲ πολυπλάνητον κάρτα.

Γενεαλογία ελληνικού έθνους (A 56.3)

(56.3) ἐπὶ μὲν γὰρ Δευκαλίωνος βασιλέος οἴκεε γῆν τὴν Φθιώτιν, ἐπὶ δὲ Δώρου τοῦ Ἑλληνος τὴν ὑπὸ τὴν Ὀσσαν τε καὶ τὸν Ὀλυμπον χώραν, καλεομένην δὲ Ἰστιαιώτιν· ἐκ δὲ τῆς Ἰστιαιώτιδος ὡς ἐξανέστη ὑπὸ Καδμείων, οἴκεε ἐν Πίνδῳ Μακεδνὸν καλεόμενον· ἐνθεῦτεν δὲ αὖτις ἐς τὴν Δρυοπίδα μετέβη καὶ ἐκ τῆς Δρυοπίδος οὕτω ἐς Πελοπόννησον ἔλθὼν Δωρικὸν ἐκλήθη.

Γενεαλογία ελληνικού έθνους (A 57.1-2)

(57.1) ἦντινα δὲ γλῶσσαν ἴεσαν οἱ Πελασγοί, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως εἰπεῖν. εἰ δὲ χρεόν ἐστι τεκμαιρόμενον λέγειν τοῖσι νῦν ἔτι ἐοῦσι Πελασγῶν τῶν ὑπὲρ Τυρσηνῶν Κρηστῶνα πόλιν οἰκεόντων, οἱ ὄμουροι κοτὲ ἦσαν τοῖσι νῦν Δωριεῦσι καλεομένοισι (οἴκεον δὲ τηνικαῦτα γῆν τὴν νῦν Θεσσαλιῶτιν καλεομένην), (57.2) καὶ τῶν Πλακίην τε καὶ Σκυλάκην Πελασγῶν οἰκησάντων ἐν Ἑλλησπόντῳ, οἱ σύνοικοι ἐγένοντο Ἀθηναίοισι, καὶ ὅσα ἄλλα Πελασγικὰ ἐόντα πολίσματα τὸ οὔνομα μετέβαλε· εἰ τούτοισι τεκμαιρόμενον δεῖ λέγειν, ἦσαν οἱ Πελασγοὶ βάρβαρον γλῶσσαν ἰέντες.

Γενεαλογία ελληνικού έθνους (A 57.3)

(57.3) εἰ τοίνυν ἦν καὶ πᾶν τοιοῦτο τὸ Πελασγικόν, τὸ Ἀττικὸν ἔθνος ἐὸν Πελασγικὸν ἅμα τῇ μεταβολῇ τῇ ἐς Ἑλληνας καὶ τὴν γλῶσσαν μετέμαθε. καὶ γὰρ δὴ οὔτε οἱ Κρηστωνιῆται οὐδαμοῖσι τῶν νῦν σφέας περιοικεόντων εἰσὶ ὁμόγλωσσοι οὔτε οἱ Πλακιηνοί, σφίσι δὲ ὁμόγλωσσοι· δηλοῦσί τε ὅτι τὸν ἠνεύκοντο γλώσσης χαρακτῆρα μεταβαίνοντες ἐς ταῦτα τὰ χωρία, τοῦτον ἔχουσι ἐν φυλακῇ.

Γενεαλογία ελληνικού έθνους (Α 58)

(58) Τὸ δὲ Ἑλληνικὸν γλῶσση μὲν ἐπεῖτε ἐγένετο αἰεὶ κοτε τῇ αὐτῇ διαχρᾶται, ὡς ἐμοὶ καταφαίνεται εἶναι· ἀποσχισθὲν μέντοι ἀπὸ τοῦ Πελασγικοῦ ἐὼν ἀσθενές, ἀπὸ μικροῦ τεο τὴν ἀρχὴν ὀρμώμενον αὐξήται ἐς πλῆθος τῶν ἐθνέων, Πελασγῶν μάλιστα προσκεχωρηκότων αὐτῷ καὶ ἄλλων ἐθνέων βαρβάρων συχνῶν. πρόσθε δὲ ὧν ἔμοιγε δοκέει οὐδὲ τὸ Πελασγικὸν ἔθνος, ἐὼν βάρβαρον, οὐδαμὰ μεγάλως αὐξηθῆναι.

Πηγή του αρχαίου κειμένου

Πηγή για το αρχαίο κείμενο: [Ιστορίαι \(Ηροδότου\) - Βικιθήκη](#)

- Η Μεταπολίτευση των Αθηνών: από τους Πεισιστρατίδες στους Αλκμεωνίδες (μέρος γ') (E 73-78).

[https://el.wikisource.org/wiki/%CE%99%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CF%AF%CE%B1%CE%B9_\(%CE%97%CF%81%CE%BF%CE%B4%CF%8C%CF%84%CE%BF%CF%85\)/%CE%A4%CE%B5%CF%81%CF%88%CE%B9%CF%87%CF%8C%CF%81%CE%B7](https://el.wikisource.org/wiki/%CE%99%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CF%AF%CE%B1%CE%B9_(%CE%97%CF%81%CE%BF%CE%B4%CF%8C%CF%84%CE%BF%CF%85)/%CE%A4%CE%B5%CF%81%CF%88%CE%B9%CF%87%CF%8C%CF%81%CE%B7)

- Γενεαλογία ελληνικού έθνους (A 56-58).

- [https://el.wikisource.org/wiki/%CE%99%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CF%AF%CE%B1%CE%B9_\(%CE%97%CF%81%CE%BF%CE%B4%CF%8C%CF%84%CE%BF%CF%85\)/%CE%9A%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CF%8E](https://el.wikisource.org/wiki/%CE%99%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CF%AF%CE%B1%CE%B9_(%CE%97%CF%81%CE%BF%CE%B4%CF%8C%CF%84%CE%BF%CF%85)/%CE%9A%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CF%8E)

Τέλος Ενότητας

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Νικόλαος Γ. Χαραλαμπίδης,
Τίτλος μαθήματος: «Αρχαία Ελληνική Ιστοριογραφία: Ηρόδοτος.
Διάλεξη 6 Η Μεταπολίτευση των Αθηνών: από τους Πεισιπρατίδες
στους Αλκμεωνίδες (μέρος γ') (E 73-78) – Γενεαλογία ελληνικού έθνους
(A 56-58)».

Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<https://eclass.upatras.gr/courses/LIT1802/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

